

Monika Ažman
državna svetnica

Številka: 501-05-1/2023/2
Ljubljana, 13. 3. 2023

2

Gospod
Marko Lotrič
predsednik
Državnega sveta Republike Slovenije

ZADEVA: Vprašnji v zvezi z razmerami na Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20 in 67/22) predlagam, da se na Ministrstvo za zdravje naslovi naslednje vprašanje:

- 1. Ali je Ministrstvo za zdravje seznanjeno z opozorili pacientov in zaposlenih glede domnevno neustreznih razmer na Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana?**
- 2. Ali je Ministrstvo za zdravje na podlagi ugotovitev izrednega strokovnega nadzora pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana, izvedenem s strani Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, v povezavi z opozorili o razmerah na navedeni kliniki, že izvedlo kakršnekoli aktivnosti in če ne, kdaj jih namerava?**

Obrazložitev:

Na Državni svet Republike Slovenije oziroma njegove posamezne člane so bila že večkrat elektronsko ali v fizični obliki naslovljena opozorila glede domnevnih neustreznih razmer v Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana. Opozorila se nanašajo tako na odnos zaposlenih do pacientov, kot na odnose med zaposlenimi in vodstvom navedene klinike.

Pošiljatelj opozoril so se očitno obrnili tudi na druge državne organe, saj je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) 21. 2. 2022 v reševanje kot pristojni odstopil prijavo, v kateri so

bile opisane domnevne nepravilnosti in grobosti izvajalcev zdravstvene nege pri obravnavi pacientov. Zadnje naj bi se nanašalo predvsem na delo in odnos zdravstvenih tehnikov.

Zbornica – Zveza je z dopisom št. 643-41/22-2 z dne 3. 8. 2022 izvajalca zdravstvene dejavnosti pozvala, da se izreče do navedb v prijavi. Izvajalec zdravstvene dejavnosti je skladno z rokom posredoval pojasnilo in odgovor komisije izvajalca zdravstvene dejavnosti z dne 31. 3. 2022 o izrednem strokovnem nadzoru, ki se je pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti izvedel o zdravstveni obravnavi pacienta.

14. 9. 2022 je Zbornica – Zveza elektronsko po e-pošti prejela novo anonimno prijavo, v kateri prijavitelj navaja, da je bil maja 2022 hospitaliziran na sprejemnem oddelku izvajalca zdravstvene dejavnosti. V času hospitalizacije naj bi bil priča nasilnemu vedenju treh tehnikov.

Peti odstavek 78. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ in 14/23 – odl. US) določa, da izredni strokovni nadzor uvede pristojna zbornica oziroma strokovno združenje samo, na zahtevo ministrstva, pristojnega za zdravje, na predlog Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, bolnika ali njegovega ožjega družinskega člana, zdravstvenega delavca ali zdravstvenega sodelavca, pristojne zbornice ali strokovnega združenja, zastopnika pacientovih pravic ter drugih državnih organov (npr. varuh človekovih pravic, komisija za preprečevanje korupcije, informacijski pooblaščenec).

Zbornica – Zveza je dne 27. 9. 2022 izdala sklep začetku izrednega strokovnega nadzora pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana, Chengdujska cesta 45, 1260 Ljubljana – Polje, in ga pozvala k posredovanju dodatne dokumentacije.

Zbornica – Zveza je zaradi več prejetih pritožb želela preveriti celotno organizacijo službe zdravstvene nege v zavodu, njeno umeščenost v organizacijsko strukturo zavoda in preveriti sistem prepoznavanja, obvladovanja in ukrepanja ob sumu na kakršno koli nasilje in na sploh na obvladovanje varnostnih zapletov oziroma incidentov. V času poteka izrednega strokovnega nadzora in med samim nadzornim obiskom je Zbornica – Zveza prejela še dodatni pritožbi (poziv za pomoč pri reševanju nasilja na delovnem mestu z dne 28. 11. 2022 in telefonsko prošnjo z dne 4. 11. 2022 za ukrepanje zaradi nasilja zaposlenih nad enim od pacientov).

Iz zaključnih ugotovitev nadzorne komisije Zbornice – Zveze izhaja, da slednja ni mogla nedvoumno potrditi, ali se nasilje zaposlenih nad pacienti in med zaposlenimi dejansko dogaja ali ne. Je pa utemeljeno podvomila v ustrezno prepoznavo, poročanje in obravnavo nasilnih dogodkov, saj poročanje in obravnava sporočenih odklonov ne potekata v nevtralnem okolju. Nezadovoljstvo in morebitno nezaupanje sprožajo spremembe že dogovorjenih ukrepov, s katerimi so bili seznanjeni zaposleni, v vsakem primeru pa tak način dela ne zagotavlja povečevanja kulture varnosti, kjer bi se sleherni zaposleni zavedal, da se odkloni

lahko vedno zgodijo in da je treba vsak prepoznani odklon sporočiti in ga obravnavati in da zato ne bo trpel posledic.

Skrb vzbujajoče je, da je bilo preko različnih poti sporočenih več različnih fizičnih nasilnih dejanj nad pacienti, ob tem pa vodstvo navedeno dogajanje evidentno zanika. Anonimna pisma, pritožbe in ankete napotujejo na razlago, da se nasilje nad pacienti dogaja daljše časovno obdobje, kljub temu pa na zavodu niso spremenili postopkov v bolj učinkovite mehanizme spremljanja in obravnave dogajanj. Zanikanje možnosti o nasilju na kliniki je moralno in etično sporno.

Ugotovljeno je bilo tudi, da prihaja do verbalnih konfliktov med zaposlenimi, ki jih vodstvo zavoda sicer prepoznava, ampak ga po oceni nadzorne komisije ne obvladuje učinkovito, zato se poraja dodatni dvom o učinkovitosti prepoznavanja in obvladovanja kakršnihkoli oblik nasilja nad pacienti in med zaposlenimi.

Glede na dejstvo, da obstaja utemeljen dvom o ustreznem obvladovanju področja prepoznave, obvladovanja in preprečevanja fizičnega in psihičnega nasilja nad pacienti in med zaposlenimi je Zbornica – Zveza z ugotovitvami izrednega strokovnega nadzora seznanila Ministrstvo za zdravje, Varuha človekovih pravic in Policijsko upravo Ljubljana. Poročilo je bilo poslano izvajalcu zdravstvene dejavnosti in na vse tri organe dne 17. 2. 2023.

Izvajalcu zdravstvene dejavnosti je nadzorna komisija izrekla 19 priporočil za odpravo ugotovljenih odstopanj. Izvajalec zdravstvene dejavnosti ima še možnost dodatnega pojasnjevanja in ugovora na prejeto poročilo. Rok se je iztekel 10. 3. 2023.

Z namenom čimprejšnje in dokončne razjasnitve situacije, se na Ministrstvo za zdravje naslavlja vprašanja, ali je slednje seznanjeno z opozorili pacientov in zaposlenih glede domnevno neustreznih razmer na Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana in ali se je oziroma ali se namerava aktivno odzvati na rezultate zgoraj omenjenega izrednega strokovnega nadzora pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti.

Državna svetnica
Monika Ažman, l.r.